

95 ПРОЦЕНТ ДУЛ КЪАЧУНА

Щи тѣбнатдин шартлар къулайбур хъуникди райондин общественный майишатрин куьлуь карчин 58599 гъайванди (абурукай 53316 диде хипер я) хъуьтлуьн

къишлахрал къуьд бегьерлудаказ акъуднава. Терекмайрин гъакьисагъ зегьметдин нетижада диде хиперикай 95% дул къачуна, вири келер сагъ-саламатдиз хуьзва. Дул къачун гьеле давам жезва. Хайи дагъларин яйлахриз гъайванар майдин вацра хкида.

РД-дин АХЦЕГЪ РАЙОНДИН ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ ГАЗЕТ

1928-йисалай акъатзава

№13 (8825), арбе

12+

ЩИШИ ДУЪНЬЯ

30-март, 2022-йис. Газет гъафтеда садра акъатзава.

Къимет 10 манат

БАЯНАР ГАНА

Дагъустандин Къил Сергей Меликова телеграмм-каналда США-ди «Дагдизель» заводдиз акси санкция кардик кутуниз талуьк яз вичин баянар гана. «Лишанлу кар ам я хьи, алай йисуз Дагъустандин карханади вичин 90 йисан юбилей кьейдзава. За фикирзавайвал, им Россиядин оборонадин бажарагълувал ва къуват мягъкемарунин карда чи заводдин роль виридалайни хъсандиз къабулунин чешне я», – лагъана ада. «Дагдизель» вичи торпедаяр туькьуьриз хъайи са тѣмил заводрикай сад тир. Къе лагъайтла, ам гъуьлуьн кланик иш-

лемишзавай яракъар гъасилунал, дизелар туькьуьрунал машгъул я. Ада уьлкведин оборонадин заказдихъ (тапшуругъдихъ) галаз активвилелди кѣвалахзава.

Меликова алава хъувурвал, заводдиз гьеле фадлай импортдин суьрсет эвезиз чир хъанва. Гъавилай ам патал санкцияр – им мадни менфятлудаказ кѣвалахун, вилик фин ва жува-жув таъминарун патал алава гъевесламишун я. За Дагъустандин карханадиз адан агалкъунар мубаракзава. Къуй адан руководстводихъ ва зегьметчи коллективдихъ мадни чѣхи агалкъунар хъурай!

РАЙАДМИНИСТРАЦИЯДА СОВЕЩАНИЕ

ДОХОДРИН ДЕКЛАРАЦИЯР ВАХКУН ИСТЕМИШНА

Даш АЛИЕВ

29-мартдиз райондин активдин нубатдин совещание сифте гаф рахуналди депутатрин Ахцегъ райсобранидин председателъ Абдулкерим Палчаева ачухна ва кьиле тухвана. Налогар кѣватлуьнин месэладай ада гаф экономикадин отделдин начальникин заместитель Рафик Эфендиеваз гана.

– Налогар кѣватлуьнай районда пуд вацран тапшуругъар эменнидай 83,2 %, чилин налогдай 101,2% тамамарнава. 1-январдин делиралди, райондал транспортдин налогдай 25, 423 агъзур, эменнидай 685 агъзур ва чилин налогдай 2, 719 агъзур манат буржар алаз, 3 вацран кьене, талуьк тирвал, 1, 237 агъзур (4,8%), 185 агъзур (22%), ва 665 агъзур (2%) манат пул вахканва, – лагъана ада.

Ахпа гаф муниципалитетда эцигунрин сад тир заказчик (УСЭЗ) идарадин начальник Сердер Моллалиева къачуна. Ада кьейд авурвал, гъилевай йисуз Дагъустан Республикада чкадин инициативайрин проектрин программа кьиле тухун патал 400 млн. манат пулдин такъатар тайинарнава. Адак экечлун патал гъар са муниципалитетдай 8 проектда иштиракдай ихтияр аваз, чи райондай 4 заявка атанва: Хуьруьгрин хуьруьн са куьче аваданламишун, Къакарин куьчяр эквламишун ва Хинени Смугъула обелискар цийи хъувун. И месэла кьиле тухунин шартл яз, гъар са проектдин кѣвалахрин умуми къиметдин 15 процентдилай тѣмил тушиз меценатрин ва 3 процентдилай тѣмил тушиз СП-рин пулдин такъатар герекзава. Амай вири харжияр гъукуматди вичин хивез къачузва. Алава яз, кьилин фикир герек тир вири

чарар-цѣлар («зелѣнка» авай чил тайинарун ва икI мад) вахтунда ва дуьздаказ туькьуьрна вахкуниз гана кланда.

Коррупциядихъ галаз женг члугунин месэлайрай райондин кьилин куьмекчи Митгъад Занчарова залдавайбурун дикъет дохдрин декларацийрин месэладал желбна.

– РФ-дин талуьк тир Къарардив къурвал, депутатри ва идарайринни карханайрин вири руководителри чпин вири дохдрин гъакьиндай талуьк тир кьайдадин справка 30-апрелдалди райадминистрациядиз хкана кланзава. Чна квевай ам 5-апрелдалди ацлурна вахкун истемишзава, вучиз лагъайтла кихлигна, ана мумкин тир нукъсанар туькьуьр хъувун патал. Цѣи и справка, шаз вахкайдалай тафаватлу яз, цийи жуьредин бланкда ацлурзава. Чешне квевай райадминистрациядин официальный сайтдин коррупциядиз акси чинлай къачуз жеда, – тапшурмишна ада.

Совещанидал гъакI райондин уьмуьрдин важиблу са жерге маса месэлайризни килигна. Эхирдай А.Н.Палчаева райадминистрациядин алатай совещанидал гайи тапшуругъар кьиле тухузвай гъал ахтармишна.

ВETERАНВИЛИН ДЕРЕЖА ГУДА

Госдумади гъасятда пуд кѣлуна Украинада махсус операциядин иштиракчияр женгинин гьерекатрин ветеранар яз гъисабзавайвилин гъакьиндай «Сад тир Россияди» теклифнавай законопроект къабулна. Идан гъакьиндай Парламентдин сайтди

хабар гузва. ИкI, законди Украинадин, гъакIни Донецкдин ва Луганскдин халкъдин республикайрин территорияда 2022-йисан 24-февралдилай эгечлал махсус операциядин вахтунда везифаяр тамамарзавай ксариз женгинин гьерекатрин ветерандин ва инва-

лиддин (набуддин) тѣвар (статус) гузва. И къарарди транспортдин, чилин, яшайишдин кѣвалерин налогар ва маса пулар гузвайла кьезилвилер тайинардай мумкинвал гузва. РФ-дин Минобороначин сифтегъан гъисабунралди и мурад ар патал 2022-йисуз алава яз 5 миллиард манатдин къадарда пулдин такъатар герек къведа.

КЪИМЕТАР ХКАЖ ТАВУНИЗ ЭВЕРНА

И мукъвара райцентрда «Ахцегъ район» МР-дин кьил О.М.Абдулкеримован тапшуругъдалди кризисдиз аксивалунин метлебдин хуьруьн майишатдин шейэрин ярмарка кьиле фена. Къейдин, ярмаркадиз хуьруьн майишатдин гъар жуьре суьрсетар гъанвай ва абур жематдиз туькIвей къиметрай маса гузвай. И мярекатда гъакI Докъузпара райондин векилрини иштиракна. Абуру муьштерийриз гъар жуьре сортарин ичер, келемар, картуфар ва гъар йикъан игътияждин маса суьрсет теклифна.

Ярмаркада яклун павильонни ачухнавай. Анай са килограмм як 370 манатдай маса гузвай. И кардилай, гьелбетда, агъалийри гъаф разивалзавай. Кьиле фейи серенжемдиз талуьк яз райондин УСХ-дин начальник Арген Гъажиева кьейд авурвал, райму-

ниципалитетдин руководстводи гележегда и жуьредин серенжемар мукъвал-мукъвал тешкилда. ГъикI лагъайтла, ихътин ярмаркайра инсанривай базардин къиметрилай хейлин ужудказ хуьруьн майишатдин ерилу суьрсет къачуз

жеда. Ада гъакIни къецепатай чи уьлкведал илитIнавай санкциярин шартлара карчийризни алверчийриз чпин бизнес мергъяматлувал рикле аваз тухуниз ва муьштерийриз маса гузвай суьрсетдин къиметар хкаж тавуниз эверна.

РОССИЯДИН СИФТЕ РЕГИОН ЯЗ ГЪИСАБНАВА

Алай йисан 24-мартдиз «Дагъустан РИА-дин» гъевечIи майдандал РД-дин туризмдин ва халкъдин сенятрин рекъий министр Эмин Мердановахъ галаз пресс-конференция кьиле фена. Адан сергъятра аваз халкъарин арадин «МТТ – 2022» выставкадин нетижаар къуна. Ина Дагъустан сифте яз вакъиадин стратегиядин партнердин ерида экъечIна ва ада 100 квадратдин метрдин майданар къунвай еке экспозиция къалурна. Гъа са вахтунда региондин туризм вилик тухунин месэлаярни къарагъарна. Адан гафаралди, чиниз къевезвай туристар артух хъунин рекъий Дагъустан Россияда сад лагъай регион я. Къецепатан туризм эвеззавай кьенепатан туризмдиз итиж артух жедани лагъай суалдиз идарадин кьили кьейдна хьи, регион, рахун алачиз, чѣхи игътияждихъ галаз расалмиш жеда.

«За гъисабзавайвал, им республикадиз инвестицияр атунал патал хъсан сигнал я. Санкциярин шартлара им гележег авай терефрикай сад я. И хилез пулдин такъа-

тар чара ийиз жеда. И кар авунни лазим я, вучиз лагъайтла нетижада фад ва рази жедай агалкъунар къазанмишдай мумкинвал ава», – лагъана министрди. Конференциядин вахтунда Мерданова «Вагъши туризмдиз» талуьк месэладини жаваб гана. И вахтунда инсанар чпин гъиле гъатай автомобилда ацукъна хуси маршрутдай регионда къекевез сиягъатзава. Гъа са вахтунда ада логистикада авай четинвилерихъ галаз алакълу месэлаи къарагъарна. Кьилди къачуртла, ада рекъерин еридин гъакьиндай суьгъбетна. Рахун гъаф къадар инсанар туриствилин центрайриз физвай рекъерикай я.

Туризм вилик фин екедаказ транспортдикай менфят къачунин мумкинвилелай аслу я. И месэлайриз талуьк яз чна гьеле алатай йисуз Дагъустандин Минтрансдихъ галаз алакълада аваз кѣвалахиз эгечIна. Рекъер цѣийикIа туькьуьр хъувунин план яратмишдайла чна саналди кѣвалахун гужлу авун фикирдиз къачунва. И жигъетдай чи тереф республикадин руководстводини

хуьзва. Э.Мерданова гъакIни алава хъувурвал, министерстводин госпрограммада муниципалитет ар патал пулдин такъатар чара авунин серенжемни къалурнава. Рахун чеб туриствилин инфраструктура вилик тухуниз чара ийидай субсидийрикай физва.

«За гъисабзавайвал, къевезвай туристрин къадар артух хъунай чун Россиядин сад лагъай регион я. Зи фикирдалди, федеральный дережадани захъ галаз гъафбур рази жеда. Исятда чна «Кавказ РФ», «Туризм РФ», «Гостуризм» компанийрихъ галаз активвилелди кѣвалахзава. Идалайни гъейри, кьейд ийиз кланзава хьи, чна мукъвал тир гележегда республикадиз чартерный авиарейсар кьилиз акъуддайвал я. Сифте рейсар Москвадай Махачкъаладиз фида. Идани сезондин вахтунда тухузвай рейсра жезвай инсанрин къадар хейлин тѣмилардай мумкинвал гуда», – лагъана идарадин кьили.

РД-дин информациядин ва печатдин агентствода цийи руководителдихъ галаз танишарунин серенжем кыле фена. Агентство-

ЦИЙИ РУКОВОДИТЕЛДИХЪ ГАЛАЗ ТАНИШАРНА

дин коллективдихъ ва идарадин къаюмвилек квай тешкилатрин руководителдихъ галаз гуьруш РД-дин Гьукуматдин Кьилин заместитель Рамазан Жафарова ачухна. Вице-премьерди идалай вилик агентстводин руководителдин къуллугъдал тайинарнавай Абдуразак Жамалутдиновахъ галаз кIватI хьанвайбур танишарна ва ада информациядин политикадин хиле везифаар кьилиз акъудунин важиблувиликъ суьгьбетна. Р.Жафарова РД-дин печатдин ва информациядин министрдин къуллугъдал кIвалахай Умарос-

ман Гьажиеваз чухсагъул лагъана. Министерство агентстводиз элкьурунин нетижада ада вичин векилвилер тунва.

Эхирдай Абдуразак Жамалутдинова, гуьрушдин иштиракчийрихъ элкьуналди, республикадин руководстводиз вичиз авунвай ихтибардай чухсагъул лагъана. Ада а кардихъ инанмишвал кьалурна хьи, къаюмвилек квай СМИ-рихъ галаз санал агентстводивай чи асантди тушир вахтуниз ва шартIариз килиг тавуна, вири везифаар кьилиз акъудиз жеда.

ГЫИЧ СА КАСНИ, ГЫИЧ СА ЗАТИНИ РИКЕЛАЙ ФЕНВАЧ

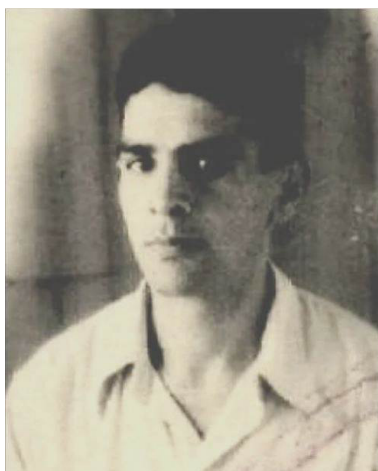
ЖЕНГЕРАНИ, ЗЕГЪМЕТДАНИ...

М.НАРИМАНОВ

Къенин чи суьгьбет Рауф Тагирович Эмиржановакай я. Ам 1915-йисуз Ахцегъ райондин Ахцегърин хуьре дидедиз хъана. Юкъван школа ада Баку шегьерда акъалтIарна. Ина адан бубади нафтIадин буругърал кIвалахзавай. Школа куьтягъайдалай къулукъ Р.Эмиржанов Бакудин М.Азизбекован тIварунихъ галай нафтIадин ва химиядин институтдик экечIна. КIелдай и заведение 1939-йисуз яру дипломдалди куьтягъай ам институтдин кафедрада кIвалахдал тайинарна.

1941-йисан июндиз Рауф Тагировича химиядин илимрин кандидатвилин тIвар патал диссертация агалкъунралди хвена. Са тIимил йикъарилай Ватандин Чехи дяве башламишна ва Р.Эмиржановаз лейтенантдин чинда аваз кардик квай армиядин жергейриз эверна. Ина ада кьилдин 43-бригададин взводдиз регбервал гузвай. Къяти женгера Р.Эмиржановал залан херни хъана. 1945-йисуз къушунрай демобилизоват хъайидалай къулукъ ам кафедрада мад илимдинни педагогвилин кIвалахдив эхгечIна.

Ватандин Чехи дяведа Рауф Тагировичан иштираквал,

гъакIни адан гъакъисагъ зегъмет гьукуматдин са жерге шабагъралди къейднава. 1944-йисуз Р.Эмиржанов КПСС-дин жергейриз къабулна. Доцентдин алимвилин тIвар ада 1948-йисуз къачуна. Рауф Тагирович са жерге илимдин кIвалахрин автор я. Абуруз ам кьенепатан ва гъамни къецепатан уьлквейрин инженерри, чIулав нафт гъязвайбуру къакъан кьимет гана. Инженериядиз ва чIулав нафт гъалунин рекъий аппаратриз талукъ яз ада чапдай акъудай кIватIалар вири дуьньядиз гегъеншдиз машгъур я. Абуз гъакI азербайжан ва ингилис чIаларал таржума авунва.

Къейд ийин, педагогвилин яргъал девирда 1957-йисалай 1963-йисал къведалди Рауф Тагировича еке агалкъунар аваз Бакудин Азизбекован тIварунихъ галай нафтIадин ва химиядин институтдин (гилан Азербайжандин нафтIадин академия) химикотехнологический факультетдин деканвиле зегъмет чIугуна. Ам са шумуд сеферда къейднавай факультетдин парторганизациядин секретарвиле, гъакIни вуздин парткомдин членвиле хъана. Бажарагълу педагог ахтармишдайди, вичин илимдин кIвалахар химиядин технологияра гегъеншдиз ишлемишиз хъайи, кIвалахзавай юлдаширхъ ва студентрихъ галаз агъайнидаказ ва асантдаказ тухвай Рауф Тагировичахъ абурун арада лайихлу гъуьрмет ва кесерлувал авай.

Милли зидвилер себеб яз Бакуда арадал атай малум тир вакъийаирихъ галаз алакълу яз Рауф Тагирович 1996-йисуз Ставропольский крайдин Невинномысск шегьердиз куьч хъана. Ина ада вичин агъил яшаризни килиг тавуна илимдин кIвалах давамарзавай. Алим 2011-йисуз рагъметдиз фена.

СПОРТ

АХЦЕГЪРИН ПАГЪЛИВАНРИН ЗУРБА АГАЛКЪУН

Д.ШЕРИФАЛИЕВ

Вичин вахтунда залан атлетикадин пагъливанри – Абдулгъамид ва Мирза Къеземеноври, Сабир Шагъмирова, Гъажибегъ Гъажибегова, Фири-

дин Эюбова ва масабур Ахцегъ район гегъеншдиз машгъурна. Тарих тикрар жеда лугъурвал, гила алай аямда абурун баркаллу рехъ жегъил пагъливанрин цийи несили лайихлудаказ давамарзава. Спортдин ветеран, залан атле-

тикадай РФ-дин спортдин мастер Халил Мирзоеван ва адан хва, Абдулал Гъаниеван тIварунихъ галай ДЮСШ-дин муаллим Фаргъад Мирзоеван гъилик-гуьзчивилик кваз спортдин и жуьредай виликан баркаллувал арадал хквеза.

26-мартдиз Бабаюртда залан атлетикадай Дагъустандин чемпионатдин нетижаар кьунин акъажунра СКФО-дин чемпионатда иштиракдай ихтияр къазанмишун патал майдандиз республикадин лап гужлу пагъливанар экъечIнавай. Ахцегърин хъанавай командадин иштиракчийри чпин руьгъдин ва бедендин къуват къалуруналди, пуд кас гъалибвилин пьедесталдал хкаж хъана.

ИкI, Асали Абдулгъашмова заланвилин 73 кг. категориядай кьве упражненидин (рывок – 115, толчок – 140 кг.) нетижада 225 килограмм ва Рагъман Лалаева (89 кг.; рывок – 125, толчок – 150 кг.) 275 килограмм хкажуналди, гъалибвилин 1-чкаяр къуна. Бахтияр Эмиров вичин заланвилин 81 кг. категориядай (рывок – 100, толчок – 120 кг.) 220 кг. хкажуналди, гъалибвилин 2 – чкадиз лайихлу хъана. Ихътин агалкъун чи пагъливанриз мукъва йисара хъьайди туш, мубаракрай! Чна абуруз гила вилик квай СКФО-дин Чехи акъажунрани чемпионвилин агалкъунар хъун тIалабзава.

ТЕРБИЯДИН МЕСЭЛАЙРАЙ

ЖАВАНВИЛИН ЯШДИН ПСИХОЛОГИЯДИН КЪЕТИЕНВИЛЕР

М.НАРИМАНОВ,
журналист-педагог,
РД-дин куьлтурадин
лайихлу работник

Жаванриз тербия гун – им абурук диде-бубайрикай кьилдиндаказ агалкъунралди яшамиш хъун патал герек тир чирвилер ва алакълунар кутазвай са мураддихъ рекъе тунвай кIвалах я. Вичин яшдиз килигдайла жавандиз тербия гун гзаф четин кIвалах я. Жаванвилин яшда авай аялриз тербия гунин месэлайрай гзаф къадар макъалаяр, ктабар, пособиар кхъенва ва икI мад. Жаванрин тербиядихъ гъар гъи тербиядин хъайитIани къурулушдиз хас терефар ава: гъаяйрин, ахлакъдин, руьгъдин, физический ва икI мад. Гъар гъи терефдин хъайитIани нетижалувал аялдин яшдин къетIенвилерилай ва ам вилик финин кьатIунрилай аслу я.

Жаванвилин яшдин сергъятар шартIуналди тайинарнава. И яш тахминан 11 далай 18 йисал къведалди девирдал гъалтзава. Жаванвилин реакцияра пайда хъун хейлин дуьшуьшра аялдин полдилайни аслу я. И яшдин девирди аял гележегда вилик финиз аквадайвал таъсирзава. Сифте нубатда им а кардихъ галаз алакълу я хьи, гъа жаванвилин девирда аялдин мефтIеда патав гъай инсанрин таъсирдик дегишвилер гъатзава. Идани гзаф къадар гъам рази жедай ва гъамни рази тежедай нетижайрал гъун мумкин я. Хаталувал адакай ибарат я хьи, жавандиз патавай ийизвай таъсир кIевиди хъун ва ам уьмуьрлу яз амуькун мумкин я.

Гъа икI, жаванвилин яш инсанди масадалай аслу тушиз агалкъунралди яшамиш хъун патал алакълунар ва вердишвилер къачузвай девир я. Жаванриз тербия гун сифте нубатда и яшдин девирдин психологиядин къетIенвилерал бинеламиш хъун лазим я. Жаванрин психологиядин асул къетIенвилер агдадихъ галайбур я:

– чеб тамамвилелди масадбурулай аслу туширвилин игътияж, чIехибурувай къекъечIун, муьтIуьгъ тахъуникди жуван кьилдинвал къалурун;

– таяр-туьшери чеб гъисаба кьунин игътияж. Бязи дуьшуьшра абурун фикрар диде-бубайринбурулайни важиблу я;

– патав гъай инсанри чпиз артухан дикъет гунин игътияж, мумкин тир ва мумкин тушир вири жуьрейралди жуван масадбурулай тафаватлу яз къалурунин алахъун, вучиз лагъайтIа патал алай инсанрин кьимет жаван патал гзаф важиблу я;

– жува-жуван пис патахъай къалурдай, я тушни са вуч ятIани квардай гъаларикай кил къакъудун; – галатунин, стрессди, къалабулхди пис таъсир авуникди жуважувал агъуз тир гуьзчивал тухунин дережа;

– еке эмоцияр (гужлу гъиссер) къалуруникди артухан кьизмишвал, вучиз лагъайтIа пис ва хъсан эмоциярин таъсирдик (гъиссер) жаванри, чIехибурув гекъиайла, мадни заландаказ ва «хцидаказ» дерт чIугвазва;

– пис крари арадал гъанвай гъиссерал гуьзчивилин агъуз тир дережа (жаванди садлагъана вичин ажуьгуьлувал къалурун).

Жаванриз тербия гунин карда школадин хиве жавабдар везифаар гъатзава. Диде-бубайрин ва общественностдин фикрдалди, алай аямдин школади аялар тербияламишуниз тIимил вахт ва къуватар серфзава. Чпин нубатда, муаллимри тербиячийрин хизанрин патай активный иштираквал авачиз чпиз са мураддихъ рекъе тунвай тербиядин кIвалах тешкилиз четин

тирдал хажалат чIугвазва. Идалайни гъейри, школадин асул везифа аялриз чирвилер гуникай ибарат я. Школада жаванриз тербия гунин кIвалахдин четинвилер агъадихъ галайбур я:

– алай аямдин обществодин асантбур тушир марифатдин гъалар;

– муаллимдин пешедин къакъандин тушир статус (дережа);

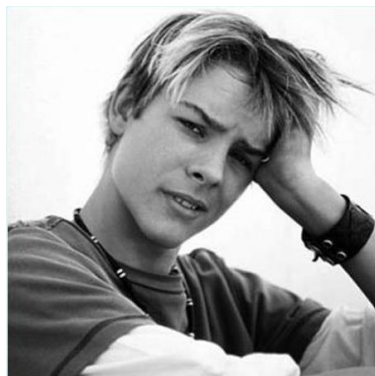
– жуьреба-жуьре малуматрин булвал ва ачухвал;

– жаванар «хъсандан» ва «писдан» чIурукIа гъавурда хъун (абуру и гафар чпиз хийир хъудун патал ишлемишзава ва абуру марифатдин ивирау хъиз къабулзава);

– школада тербиядин кIвалах тIимиларун ва ам образование гунин кIвалах гегъеншаруниз элкьурун;

– жаванрин ахлакъ вилик финиз хъсан таъсирзавай тарсар (культуралогия, эстетика, этика ва икI мад) тIимиларун.

Амма гъа виликдай хъиз, диде-бубайри исъятдани школадивай лап мукъувай кьиле тухузвай тербиядин кIвалах гуьзетзава. Дуьз лагъайтIа, муаллимри чпини тербиядин кIвалахдихъ агалкъун хъуниз итиж ийизва. Алай аямдин школада жаванриз тербия гун а кардихъ галаз алакълу я хьи, школади сифте нубатда аялриз паталай писдаказ таъсирзавай крарихъ галаз активный женг чIугвазва. Гзаф вахтара жаванрив ажуьгуьлудаказ эгечIзавай социальный средадиз школади дурум гузва. И таъсир акъван екеди я хьи, ада школади аялриз тербия гунин месэладиз писдаказ таъсир авун ва гуьзлемишзавай нетижаар хейлин агъузарун мумкин я.

Жаванриз школади тербия гунин асул месэлаяр агъадихъ галайбур я:

– школадин уьмуьрдин гъар жуьре хилера чIехибурун ва жаванрин арада авай хъсан алакълуяр мягъкемарун;

– муаллимри жегъилар ахлакълубур яз тербияламишунихъ рекъе тунвай герек тир шартIар яратмишун;

– алай аямдин жегъилриз тербия гунин кIвалахдин менфятлувал хкажунин рекъий гъар жуьре авторрин къайдаяр ва методикар практикада ишлемишун ва ахтармишун;

– жаванри чпи-чпиз кьимет гуниз, анализ авуниз, уьмуьрда жуван чка кьуниз ва маса ерийриз талукъ месэлайрай абуруз тербиядин таъсир авун;

– чпивай жегъилриз тербия гунин карда куьмек гуз жедай образованидин маса идарайрихъ, гъакIни тербиячийрин хизанрихъ галаз санал менфятлу кIвалах тешкилун патал шартIар яратмишун.

Къейд ийин, гъихътин алахъунар авуртIани, са школадивай къе жаванрихъ ахлакълу бинейар арадал гъуьнин везифа кьилиз акъудиз жедач. Кьилин тербия гузвайди (воспитатель) хизан хъун лазим я. Диде-бубайри аялриз тербия ва образование гунин месэлайра жезмай къван гзаф иштираквал авачиз чпиз са мураддихъ рекъе тунвай тербиядин кIвалах тешкилиз четин

ТАРИХДИН ИМАРАТАР ХУЬН

ХУЬРУЬН КЫЛИН ЛИШАН

Лезгийрин къадим архитектурадин эхиримжи минарет такабурдиз акъвазнава! Милли тарихдин ва культурадин надир имарат тир ам, гъайиф хьи, чкИдай гъалда ава. Хуьн ва гележегдин несилрив агакьарун чи пак буржи я.

Шерибан ПАШАЕВА,
тарихчи-востоковед,
этнолог, ахтармишдаиди

(Эвел 11-12-нумрайра)

Гъайиф хьи, лезги халкъдин культурадин ирсинин икъван метлеблу ва къиметлу объект залан хаталу гъалда ава. Бес идан патахъай ни жаваб гун лазим я? Ам чулун мумкин я эхир. Хуьруьгрин хуьре авай къадим мискИлдин хсусиятчи Росимушество я. Гъа ихътин хейлин маса дуьшуьшра хъиз, и идаради культурадин ирсинин и объект анжах вичин

хсуси дагълух архитектурадин къиметдин гъавурдани авач. 2000-йисуз академик С.О.Хан-Мегьамедова Кыibleпатаг Дагъустандин адетдин архитектурадай ктабар чапиз башламишна. Амма, гъайиф хьи, адавай гъиле къунвай кар эхирдал къван кьилиз акъудиз хъанач. Академик С.О.Хан-Мегьамедова сифте яз вичи 1949-1959-йисара ахтармишай Кыibleпатаг Дагъустандин халкъдин архитектурадин памятникар илимдин оборотдик кутуна. Алай вахтунда абурукай Чехи пай са къадар ва я михъиз чкИланва. Абурун жергеда Хуь-

ЧКАДИН ПРОЕКТАР ГЪЯЛДА

Расим МАГЪМУДОВ,
райадминистрациядин
умуми отделдин начальник

РД-дин Гьукуматди 2016-йисан 25-апрелдиз акъудай «Дагъустан Республикадин территориядал чкадин инициативайрин проектар уьмуьрдиз куьчуьрмишунин гъакьиндай» 110-нумрадин кьарардихъ галаз къадайвал, «сельсовет Смугульский» СП-дин, «сельсовет Хрюгский» СП-дин, «Кьакларин хуьр» СП-дин, «Хинерин хуьр» СП-дин территорияда чкадин инициативайрин кьилдин проектар уьмуьрдиз куьчуьрмишун фикирдиз къачунва. Агъалийрин собранийрин, инициативадин дестейрин теклифрин бинедаллаз чкадин инициативайрин агъадихъ галай проектар хъянава: «сельсовет Смугульский» СП-да Ватандин Чехи дьаведин ветеранрин гьуьрметдай хкажнавай ва вич 1964-йисалай инихъ садрани ремонт тавунвай памятник къайдадиз хкун; «сельсовет

Хрюгский» СП-да Мамед Гъажиеван тIварунихъ галай куьче къулайдиз туькIуьрун; Кьакларин хуьре Кьурбан Гьуьсейнован тIварунихъ галай куьчеда йифен эквер тун; «Хинерин хуьр» СП-да Ватандин Чехи дьаведин ветеранрин гьуьрметдай хкажнавай памятник къайдадиз хкун.

Дагъустан Республикадин территориядал чкадин инициативайрин проектар уьмуьрдиз куьчуьрмишунин мурад хуьрерин важиблу месэляяр гъялунин карда чкадин самоуправленидин органин ва агъалийрин тереф хуьн я. Муниципальный образованийрин администрацийри теклифзавай проектар общественный инфраструктура вилик тухунихъ, культурадин, яшайишдинни коммунальный майишатдин, жемят целди таъминардай ва маса объектар къулайдиз туькIуьрунихъ ракурнавайбур хуьн лазим я.

ГЪАВУРДА ТУНА

КИТАЙДИН ГЪУКУМАТДИ ВИЧИН АГЪАЛИЯР КЪЕ РОССИЯДИННИ УКРАИНАДИН АРАДА КЫЛЕ ФИЗВАЙ ВАКЪАЙРИН ГЪАКЪИНДАЙ ГЪИКИ ГЪАВУРДА ТУНА?

Россияда гъихътин вакъиаяр кыле физватлани, Китайдин вири агъалияр рикIин къеняй гъамиша Россиядин терефдал алай. Амма алай вахтунда гъакьикъатда гъихътин вакъиаяр кыле физватIа, гъадан гъавурда жергедин китаивияр авач. Ингъе гъавилий гьукуматди аллегория ишлемишуналди, гъавурда акъадай чIалалди вичин жемятдиз суьгьбетун къетIна.

Гъа икI, саки 20 йис идалай вилик Украина вичин гъуьл тир Россиядихъ галаз чара хъана. И никъгъда аяларни авай. Чехи мергъяматлувал авай гъуьлуь (Россияди) папаз еке ирс туна ва гъатта адан буржарни вахкана – 200 миллиард доллар. Чара хъхъайдалай къулухъ папа хуьруьн хулигандихъ (США) ва рагъакIидай патан къачагърин бандадихъ галаз ашкъибазвилин (уюнбазвилин) гъерекатар ийиз башламишна. Папа абурун фикирдиз яб гуз ва абурухъ галаз санал

вичин виликан гъуьлел гъужумар ийиз эгечIна. И кар акур итимдиз хъел атана ва ада папавай са аял – Крым къакъудна. Ажугълу хъайи папа вичин виликан гъуьлуьвай Крым гужуналди элкъвена вахчун патал вич НАТО-диз гъуьлуьз фида лагъана кьурху гана.

Амма хуьруьн американви хулигандиз эвлениш жез ва адан виликан гъуьл Россиядихъ галаз кукIунрик эгечIиз кIан хъанач. Адак Украинадин куьмекдалди вичин виликан гъуьл Россия вилляй вегъиник умудар квай. Паб пис диде тир ва ада вахтунилай вахтуналди вичин маса аялриз – Луганскдиз ва Донецкдиз ягъунар къазвай. Аялар шехъзавай ва абуру бубадивай куьмек тIалабзавай. Ада вахтунилай вахтуналди аялриз пулдалди куьмекар гузвай ва вичин виликан папахъ галаз экъуьгъунар ийизвай. Амма вири и крар нетижасуз тир...

Ихътин экъуьгъунриз ва

кукIунриз эвер гайи кылин бан-дитди (къачагъди) адан девлетар къачунин мураддалди и папакай менфят къачуна. Хъел хуьн патал ам чIалав гъизвай ва адаз жуьреба-жуьре савкъатар пишкешзавай (парталар, яракъар, вич ишлемишдай вахт хкатнавай техника). Папа къетI авурвал, адахъ вичикай даях къаз жедай терефдар пайда хъанва. Нетижада паб вичин виликан гъуьлуьн чина акъвазиз ва ам къастуналди фитнейрик кутаз эгечIна. И крар акур гъуьлуьн сабур квахъна.

Вичин мукъва-кылидихъ (Белоруссиядихъ) галаз санал ада вичин аялар – Донецк ва Луганск хуьн патал женг чIугваз эгечIна. И кар акур папазни хулиганриз (ЕС ва НАТО) кичIе хъана. Кылин хулиган ва гуж гъалибдаиди (США) виликан гъуьлуьхъ галаз гележегдани экъуьгъунар авуникай къекъечIна ва ада паб виликан гъуьлуьхъ галаз текдаказ туна. Гила гъуьлуь вичин папаз тур аялрал ва эменнидал гуьзчивалзава. Ихътин баянрилай къулухъ китаивияр вири вакъайрин гъавурда акъуна.

ВВЕДЕНА УГЛУБЛЕННАЯ ДИСПАНСЕРИЗАЦИЯ

Ф.Ю.БАЛАБЕКОВ,
директор Магарамкентского
филиала ТФОМС РД

С 1 июля 2021 года в России введена углубленная диспансеризация для тех, кто переболел COVID-19. Чтобы избежать развития тяжелых осложнений, нужно внимательно следить за изменениями в своем организме и вовремя обратиться к врачу. Магарамкентский филиал настоятельно рекомендует жителям Магарамкентского, Ахтынского, Докузпаринского и Рутульского районов, переболевшим COVID-19, не пренебрегать возможностью проверить свое состояние после серьезной болезни, и пройти углубленную бесплатную диспансеризацию. Для прохождения диспансеризации нужно обратиться в Вашу поликлинику не ранее 2-го месяца после выздоровления.

Углубленную диспансеризацию проходят в 2 этапа. Первый из них включает общий и биохимический анализ крови, измерение насыщения крови кислородом (сатурации), тест с 6-минутной ходьбой, спироме-

трия, рентген грудной клетки, прием терапевта, а также анализ на определение концентрации д-димера в крови, помогающий выявить признаки тромбообразования, по их результатам врачи определяют риски и возможные признаки развития хронических заболеваний, при необходимости для уточнения диагноза направляют пациента на второй этап. Он включает в себя три обследования - эхокардиографию, КТ легких и доплеровское исследование сосудов нижних конечностей. Если по результатам диспансеризации у пациента выявят хронические заболевания, то ему будет проведено лечение и назначена медицинская реабилитация.

ШИВИТАР

И хъчади беденда кIев хъанвай чкаяр ачухарда, дуркIунра авай къванер шурурда ва акъудда, гъалима цIай, къиздирма квайла, ишлемишда. Шивитралди сагъардайла, гъери ишлемишна виже къведач. Кьил, хур тIазвайла, анрал шивит квай цIай къежирнавай пек (примочка) эцигуни куьмекда, ида кылин мефтI мягкемарда. Ахътин пек дакIунвай чкайрал тIал секи-нарун патал эцигайтлани жеда, зукъвем, тумаварар акатнавайла, нерар къунвайлани, хийирлу я, гъалимадин стIалар нерин хилериз вегъейтлани жеда.

Шивитрихъ зегъерриз аксивалдай ерини ава, иллаки виртIедихъ галаз санал ишлемишайтIа. Жигеррин астма авайла, чIулав лекъ, цуьлез зайифзавайлани, ишлемишун хийирлу я. Шивитрин пешерин, тандин ва тумарин гъалима беден михъун патал, гъакIни далуда — юкъван тарце, дуркIунра, руфуна, цварадин киседа тIалар авайла, ишлемишун хийирлу я лугъуда. Туьниз садра ишлемишдай шивитрин къадар 15-20 грамм я. И хъач ва адан гъалима гъаф ва яргъалди ишлемишун мефтIедиз, вилериз, дуркIунриз зиян я. И чIуру терефар туьнт ксари лимон, бегъем битмиш тахъанвай ципицIар, цуру продуктар, къайи кьилихринбуру вирт, гъакIни михекар, дарчинар ишлемишуналди квадариз жеда.

хсусиятдин ерида тестикъарна. Гъа идалди вири кIвалахар бегъем хъана. Росимушество-ди тарихдин и объект цIийи хъийизвач ва и кар кьилиз акъудун эсиллагъ адан кьикирдани авач. Идахъ галаз алакъалу яз, Хуьруьгрин хуьруьн администрация ва Ахцагъ райондин администрация РД-да авай Росимушестводин территориальный Управленидиз таъсир авунин рекъер жагъуруниз мажбур хъанва. ГъикI лагъайтIа, чкIизвай надир имарат авай гъалди абурук къалабулух кутунва. Амма Росимушестводин кIвалахдиз таъсир авун асант кар туш. И идаради ихътин гъахълу тIалабунар ва истемишунар кваз къазвач ва абуру гъакI тIвар патал чарар рекъе хузава. Гуя вичихъ аварийный гъалда авай мискIин цIийи хъувунин проекдик кутадай векилвилер авач лугъузва. Гъа са вахтунда и идарайрихъ кьиблепатаг Дагъустанда ихътин къадим заманадин къиметлу объектар кьутармишдай вири мумкинвилер ава. Амма, акъадай гъаларай, абурухъ и кар кьилиз акъуддай гуьгъуьл авач. Гъар гъи дуьшуьшда хъайитлани, чун и гъаф четин месэла гъялунин рекъер жагъуруниз мажбур я. Идани мумкин тир законлу вири жуьрейралди чи культурадин къиметлу объект гележегда чулIунин вилик пад къадай мумкинвал гуда.

Идахъ галаз алакъалу яз, лагъана кIанда хьи, Кыibleпатаг Дагъустандин вири территорияда авай культурадин памятникрин ва надир имаратрин Чехи пай авай гъалди пешекаррин патай къалабулух арадал гъизва: къадим заманадин объектар, хуьрерин къадим паярни кваз, чкIизва ва уьцIезва. Кыibleпатаг Дагъустандин адетдин архитектурадин са объектни советрин девирда цIийи хъувунач. И кIвалах къенин йикъалдини кьилиз акъуднавач. Чи хуьрера къадим заманадин милли архитектуратин тикрариз техжедай жуьре квахъзава. ЦIийи несилриз хсуси архитектура чизвач.

Саки вири цIийи кIвалер ва дараматар хуьрера рагъэкъечIидай патан арабрин ва Европадн жуьреда эцигзава. Абур элкъуьрна къунвай тIебиатдив къазвач. Инсанар

руьгрин хуьре авай надир ва къадим заманадин мискIинни минара ава. Абуру неинки надир имаратар, гъакIни адетдин лезги культурадин чпел къимет алачир объектар я.

Идалайни башкъа, им лезгийрин къадим заманадин минарайрин архитектурадин надир ва аламатдин жуьреда амукънавай объект я. Философ Свен Бринкмана пространстводин (мензилдин) гъиссдин ва ам къалурнавай жуьредин арада авай дуьм-дуьз алакъа тайинарна. Ада субут авурвал, къатIунар ва рахунар хъиз, абуруни садацахъ галаз гъа и жуьредин алакъайра ава. Пространстводин (мензилдин) гъисс зодчествода ва халкъдин эцигунрин яратмишунра адетдин ва минарайрин архитектурадин жуьрейра кьилиз акъудзава. Культура неинки вахтунда, гъакI пространстводани (мензилда) кардик ква, вични тайин тир тарихдин шартIара. Гъавилий чи чилел алай ихътин жуьредин къадим вири имаратар кьутармишна, цIийи хъувуна, кIвачел ахкъулдна кIанда. Адетдин архитектурадиз чна ийизвай рафтарвили чи халкъдин гележег арадал гъизва. Къадим заманадин гъихътин хъайитлани эцигунри, иллаки минарайри, алай аямдин несилрин руьгъдин алакъа тайинарзава. Надир имаратриз фикир тагъуникди чи халкъ руьгъдин жигъетдай зайиф жезва. Кыibleпатаг Дагъустанда къадим эцигунар хуьнин, кьутармишунин, кIвачел ахкъулдуни гъаф себебар ава. Абурукай гъар сад къадарсуз важиблу я. Вири Самур дерада маяк хъиз акъазвай Хуьруьгрин хуьре авай лезгийрин минарайрин архитектурадин надир памятник гъабурун жергедай я.

Минара Кеферпатаг Кавказдин халкъарин адетдин архитектурада вич умуми миллетдин лишандин дережадив агакънавай пространстводин (мензилдин) «гъамишалугъ» жуьрейрикай сад я. Шакусуз, лезги халкъдин умуми миллетдин ихътин лишанрикай сад Хуьруьгрин хуьре авай минара я. Ам вири серен-жемралди хуьникди чаз къведай несилри чухсагъул лугъуда.

«ЖЕНГИНИН СТХАВИЛИН» КІВАЛАХ ВЕРЕВИРДНА

И йикъара Дагъустандин «Женгинин стхавилин» отделенин руководитель Мусашейх Салманов Ахцегъ ва Мегъарамдхуьруьн районрин отделенийрин руководителар тир Руслан Сулеймановахъ ва Тельман Керимовахъ галаз 2022-йисан 1-кварталдиз абуру кыле тухвай кІвалахдиз талукъ месэладиз килигна. Инал же-

ветеранрин яшайшдин шартІар ва игътияжар фикирда кьун я.

Руслан Сулейманова Ахцегъ райондин отделениди женгинин гьерекастрин ветеранрин диспансеризация кыле тухунин месэлайрай вичин кІвалахдин тежрибадикай суьгьбетна. Районда и кІвалах хъсандиз кыле физва, вучиз лагъайтІа райондин ЦРБ-

гилрихъ, Украинада авай частара кьуллугъ кыле тухузвай аскеррин диде-бубайрихъ ва мукьва-кылийрихъ галаз гуьруьшмишвилер тешкилуниз талукъ месэлаяр веревирдна. Мусашейх Салманова и районар яшамиш жезвай женгинин гьерекастрин ветеранрин тамам сиягъ туькІуьрунин чарасузвал кьейдна. Идан мурадни

дин кылин духтур Метгьедин Мурсалов женгинин гьерекастрин ветеран я ва адаз ветеранрин дердиар садазни тахъай хъыз чизва. Тельман Керимова кьейдна хъи, мукьвал тир гележегда Мегъарамдхуьруьн районда «Женгинин стхавилин» чкадин отделенидин ремонтдай акъуднавай цІийи офис ачухда.

ДИН

САЛЯГЪ БУБАДИН ВЯЗ

Амина дидедиз Мегъамед пайгъамбар (с.а.с.) хъайи вахтунда Мекке шегъердай Ефрат вацІун кьерехдал алай Басри шегъер акуна. Вучиз акуна лагъайтІа, а шегъердай Гъасан лугъудай зурба алим акъатна. Гуьгъуьнай Мегъамедаз (с.а.с.) пайгъамбарвал атайла, Гъасан Басри шегъерда са хозанидин лукІ тир. Играми пайгъамбар Гъасан лукІвилай акъудун патал а хозанидин патав фида.

- Пагъ, аз хумравдин багъ кутуна кІанзавай пуд гектардин чил ава, ана ни кІвалахда кьван, лагъана ада.

- Хъсан я, чна ана гъа ваз кІани багъ кутуртІа, вуна ам лукІвилай ахъайдани? – шартІ эцигна Мегъамед пайгъамарди (с.а.с.).

Хозайн рази жеда. «Къарагъ, кІвалахна кІанда», - лугъуда пайгъамбарди вичихъ галаз атанвай Гъазрет Алидиз. Вичи цан цаз, кьулухъай Гъазрет Алиди яд гуз фена. Тажубдин кар: икІ санхъай цан, кьелемар цаз ва санхъай кьелемар экъечІзавай. ИкІ кылиз акъатдалди багъди цуькни акъудна, емишни гъана. Серсер хъайи исиди Гъасан лукІвилай азадна.

Са юкьуз Басрида Гъасанан патав (вичелай Аллагъ рази хъурай) са дишегъли атана.

- Я имам, диндин михъивал вуч я? Ва диндин жевгъер, хазина вуч я?

- Вуна лагъ, чаз чир хъурай, тІалабна алимди.

- Диндин михъивал дастамаз я. Диндин жевгъер гъаялувал, Аллагъ-Тааладикай кичІе хъун я. Шукур хъайи Аллагъ-Тааладиз гъая, ва гъая авай касни гъакъван хуш я. Диндин хазина илим я. Са касдиз сад Аллагъдикай кичІе туштІа, адахъ диндин жевгъерни авач, са касдихъ гъилини авачтІа, адахъ диндин хазинани авач.

Гъасан Басри а дишегълидин ихтилатрал гъейран хъана ва ам вичелайни зурба алим тирди хиве кьуна.

Расулуллагъ васалламди лагъана: «Эгер квез куь иман мягкем хъана канзаватІа, гъар йикъан экуьнахъ темпел тахъана, вирда хъыз, яхІур сеферда и дуьа кІела. «Ягъайу я кьайуму я залджали валь икрами я лаилагъа анта».

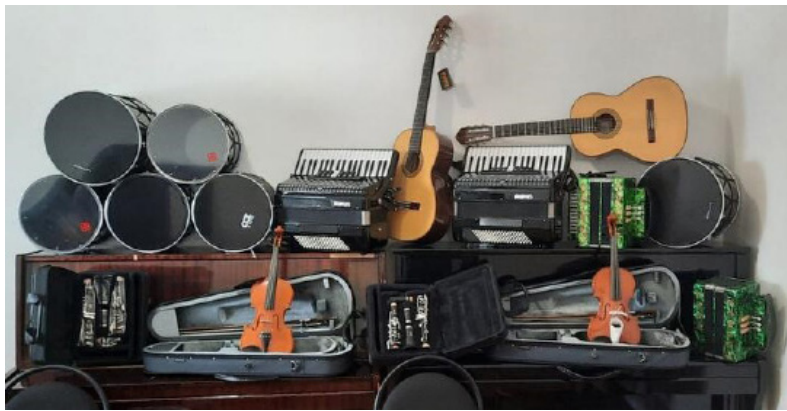
Расулуллагъ Салаллагъу васалламди лагъана: «И кьуд карди иман зайифарда: вичиз чиз, гъамал авач; чин тийиз гъамалава; гъавурдик кутаз кІан хъайитІа, гъарда; са кар чир хъувунал рази жедач.

ИСКУССТВО ПАТАЛ ЖУМАРТ САВКЪАТ

ЧИ МУХБИР

Москвадин «Гъил кьун ва куьмек» тІвар алай мергъяматлувилин фондуни, адан член Диана Сайдумовна Саидовади кьил кутуналди Ахцегъ райондин Рагъимат Гъажиевадин тІварунихъ галай музыкадин школа патал 18 уьлчмедин кьадарда музыкадин алатрин тамам комплект маса кьачуна. Абурун арада чпихъ саки 3 миллион манатдин умуми кьимет авай рояль, скрипкаяр, чІагъанар, далдамар ва хейлин маса алатарни ава. Вич Ахцегърин хуьрай тир Диана Сайдумовнадин гафаралди, и мергъяматлувилин кам гъам Ахцегъ район ва гъамни вири республика патал музыкадин искусство вилик тухунихъ рекъе туьна.

Д.Саидовади суьгьбет авурвал, рэп, хип-хоп хътин музыкадин алай аямдин терефрикай галатнавай инсанри эхиримжи вахтара гъакъикъи халкъдин композицийрихъ, кьадим манийрихъ кьвердавай гзаф ялзава. Кьилди кьачуртІа, гъа ихътин манияр Дагъустандин билбил, тІвар-ван авай Рагъимат Гъажиевади тамамарзавай. Адан тІвар Ахцегърин музыкадин школадал алаз са шу-

муд йис я. Диана Сайдумовнади а кардихъ инанмишвал кьалурна хъи, жумарт савкъатди вичин гъвечІи ватандин бажарагълу аялриз чпин винел кІвалахдай, халкъдин композицияр арадал хкидай, музыкада цІийивилер твадай, шегъеррин музыкадин идарайра кІелзавай чпин таяртуьшерилай пис туьшиз бажарагъ вилик тухудай мумкинвал гуда.

Къейд ийин, «Гъил кьун ва куьмек» фондуни гъакІ Идрис Шамхалован тІварунихъ галай халкъдин театрдиэни куьмекдин гъил яргъи авун кьетІна. Ам са тІимил вахт идалай вилик Ахцегъ райондин кьил Осман Абдулкеримова кІвачел акъулднай. Гъа икІ, алатринни техникадин база мягкемарун патал театрдив саки 2 миллион манатдин кьадарда

пулдин такъатар вахканва. Вичин нубатда депутатрин райсобранидин председатель Абдул-Керим Палчаева Ахцегъ райондин кьил Осман Абдулкеримован ва кьилди вичин тІварунихъай Диана Сайдумовнадиз ва «Гъил кьун ва куьмек» фондуниз абуру агалкъзавай несилдин яратмишунрин мумкинвилер вилик тухуник пай кутунай кьетІен чухсагъул лагъана. Ада къейд авурвал, жегъилрин агалкъунри чеб гуьзетиз тадач. Алай аямдин несилдиз менфят кьачудай чешнеярни тІимил авач, вучиз лагъайтІа Дагъустандин тарихда хъайи сифте балерина Алла Жалилова, сифте киноактриса Сафият Аскарлова, сифте театрдин режиссер ва ам яратмишайди Идрис Шамхалов кьадим Ахцегърин хуьрай тир.

РЕАБИЛИТАЦИОННЫЙ ЦЕНТРДАЙ ХАБАРАР

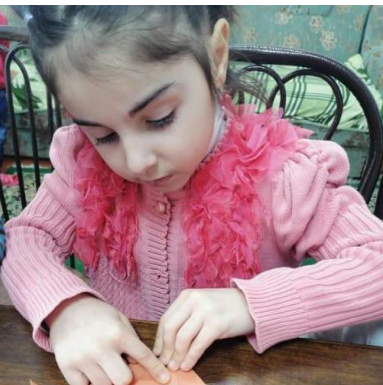
Райондин реабилитационный Центрдин воспитатель Р.Эмирбеговади «Оригами» тІвар алай декоративно-прикладной яратмишунрай аялрихъ галаз тарс кыле тухвана. Серенжемдин мурад декоративно-прикладной яратмишунрин и жуьредикай аялар хабардар авун, абурун яратмишунар вилик тухун, кьатІунар артухарун, предметдиз авай итиж хкажун, гъилерин куьлуь моторика вилик тухун, аялар зегъмет кІан хъунин руьгъдаллаз тербияламишун, дикъетлувал артухарун тир. Ихътин серенжемри аялриз коллективда кІвалахиз алакьунин кардизни хъсан патахъай таъсирда.

Алай йисан 22-мартдиз хизандихъ галаз кІвалах тухунин рекъай пешекар А.Гъабибуллаевади диде-бубаяр ва реабилитационный Центрта сагъарзавай аялар патал «Хизанрихъ галаз кІвалах

тухунин жуьреяр ва къайдаяр» темадай доклад авуна. Адан мурад хизанар яшайишдин рекъай хуьникай, гъакІни яшайишдин кьуллугъ кылиз акъудуникай абуру хабардар авун тир.

Гъа и юкьуз реабилитационный Центрта Яран сувариз талукъарнавай шадвилин серенжем кыле фена. Къабачидин иштираквал аваз тухвай и сувар Центрта гъар йисуз тешкилзава.

Ам аялри сабурсуздаказ гуьзлелишзавай. ГъвечІи яшдилай эгечІна аялар халкъдин адетрихъ ва къайдайрихъ галаз танишарзава, абуру милли адетар ва тІебиат кІан хъунин руьгъдаллаз тербияламишзава. Мугъманриз кьуьлерикай, манийрикай, шииррикай ва спортдин конкурсрикай ибарат концертдин программа кьалурна. Серенжем бегъем хъайидалай кьулуь адан вири иштиракчийриз ва мугъманриз суварин столдихъ теклифна.

«Рассвет» аялрин бахчадин кьуллугъчийри Диана Гъажиевадиз ва Динара Чубановадиз пара кІани хтул ва амай мукъва-кылийриз

АМИНА

вахтсуздаказ кечмиш хъуниз килигна, дериндай хажалат чІугуналди, башсагълугъвал гузва. Рагъмет хъурай вичиз!

2008-йисуз Ахцегърин 2-нумрадин юкьван умуми образованидин школа куьтягъавилин гъакъиндай **Таисия Камиловна ТАИРОВАДИЗ** ганвай 05 АА-00544224-нумрадин аттестат квахънава. Адал **АМАЛ АЛАМАЧ**.

ЦІийи дуьнья

(Новый мир)

Учредитель:

Администрация
Ахты́нского района
Республики Дагестан
Главный редактор
Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ

Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.

Адрес редакции и издателя:
**368730, РД, Ахты́нский район,
с. Ахты, ул.Герейханова, д.33.**

Телефон главного редактора
8(988)-654-59-49

Электронная почта газеты:
newworld1928@mail.ru

ИНДЕКС 63312

Газета «Новый мир» сверстана и отпечатана в ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент, ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия газеты на сайте www.akhty.ru

По вопросам качества печати обращаться в типографию ООО «Типография-М»

Время подписания в печать по графику 14.00.

Подписано в печать 14:00

Газета выходит 52 раза в год.

Тираж 1500 экз.

Заказ №